

علی باقراف*
(آذربایجان)

دانشگاه تهران

آفرینش جهان و انطباق آیات قرآن با نظریه انفجار بزرگ (big bang)

چکیده

پدیده عالم طبیعت یکی از دغدغه های فکر بشر بوده و توجه دانشمندان را به خود جلب کرده است. در باره پیدایش جهان نظریه های علمی مختلف گفته اند. نظریه انفجار بزرگ (big bang) از سوی اکثر کیهان شناسان، بهترین نظریه پذیرفته شده است. بر طبق نظریه انفجار بزرگ حدوداً 20 بیلیون سال پیش تمام ماده و انرژی موجود در جهان در نقطه ای بسیار کوچک و فشرده متمرکز بوده است. تمامی کهکشان ها، ستارگان و سیارات از دل این انفجار نخستین بیرون ریخته اند.

قرآن کریم نیز پدیده عظیم خلقت توجه فراوان نموده در آیات متعددی از آن یاد کرده و بشر را دعوت به تفکر در خلقت آسمان و زمین می کند. یکی از آیات اعجاز علمی قرآن اشاره به چگونگی کیفیت سابق جهان (به هم پیوستگی آسمان و زمین و عدم جدایی از یکدیگر) است که قرنها بعد، کیهان شناسان آن مطلب علمی را کشف نموده اند.

در این نوشتار آیاتی از قرآن را که با مطالب علمی کیهان شناختی و فیزیکی کیهان در مورد آفرینش جهان، انطباق داده و مورد بررسی قرار می دهیم. امروزه نظریه علمی انفجار بزرگ با آیات قرآنی مربوطه تضادی وجود ندارد.

در نهایت به این نتیجه می رسیم که چون حقایق قرآنی را نمی توان تا قطعی نگردد، با حدس فرضیات علمی محدود کرد. بین این آیات و نظریه علمی امروز نمی توان تطبیق قطعی و یقینی کرد که آیات مذکوره همان نظریه علمی امروزه است. گرچه برخی از علماء و مفسرین انطباق یقینی داده و ادعا نموده اند که دو آیه از قرآن (سوره انباء آیه 30 و فصلت آیه 11) سیزده قرن قبل از کشف نظریه امروزه (big bang) بیان نموده است که بار دیگر اعجاز بودن قرآن به اثبات می رسد.

کلید واژگان: قرآن و علم، انفجار بزرگ، عالم طبیعت، پدیده، انطباق

* Tehran Universiteti, Fəlsəfə departamentinin doktoranti,
Alibaghirov110@mail.ru, Orcid.org/0000-0001-7438-7314

مقدمه:

هر انسان متفکر، همیشه سعی دارد مربوط به خودش را کاملاً آشنایی داشته باشد. چگونگی پیدایش جهان از آن اندیشه‌هایی بوده که همیشه فکر بشر را مشغول کرده است. در باره پیدایش جهان نظریه‌های علمی مختلف گفته‌اند. نظریه انفجار بزرگ (big bang) از سوی کیهان‌شناسان، نظریات نظریه‌های علمی در باره پیدایش جهان از جمله نظریه مهبانگ (انفجار بزرگ)، نظریه حالت پایدار، جهان پلازما، انفجارهای کوچک (کهبانگ) ...

نظریه انفجار بزرگ (big bang) از سوی اکثر کیهان‌شناسان، بهترین نظریه پذیرفته شده است. بر طبق نظریه انفجار بزرگ حدوداً 20 میلیارد سال پیش تمام ماده و انرژی موجود در جهان در نقطه‌ای بسیار کوچک و در حال توده گاز متمرکز بوده است. عالم طبیعت بعد از این انفجار شکل گرفته است. در بین آیات اعجاز قرآن، آیات علمی قرآن در جای خاص قرار گرفته است. البته لازم به ذکر است که هدف از نزول قرآن تحلیل مسایل علمی نیست. اینگونه مسایل را بر عهده و اختیار عقل و تفکر بشر که این نعمت نیز اهداء خدای متعال بر انسان است، واگذار کرده است. هدف از این آیات اعجاز علمی قرآن، برای اثبات وحدانیت ذات اقدس الهی و هدایت بشر می‌باشد. یکی از آیات اعجاز علمی قرآن اشاره به چگونگی کیفیت سابق عالم طبیعت (پیوسته بودن زمین و آسمان) و پدیده عظیم خلقت این جهان می‌باشد. در این مقاله آیات مربوطه از قرآن را که با مطالب علمی کیهان‌شناختی در مورد آفرینش جهان گفته‌اند، تطبیق کرده و مورد بررسی قرار می‌گیرد.

نظریات کیهان و اخترشناسان:

الف: نظریه مهبانگ (انفجار بزرگ):

این نظریه از سال 1900م پیشنهاد شد و هم‌اکنون از سوی اکثر اخترشناسان به عنوان بهترین نظریه موجود تلقی می‌شود. خلاصه این نظریه آن است که حدود 20 بیلیون سال پیش تمام ماده و انرژی موجود در جهان در نقطه‌ای بسیار کوچک و فشرده متمرکز بوده است. این نقطه کوچک و بی‌نهایت مرکب از ماده - انرژی منفجر شد و به فاصله چند ثانیه پس از انفجار این آتشفکوی، ماده-انرژی با سرعتی نزدیک به سرعت نور در همه سو منتشر شد. پس از مدتی کمی، احتمالاً چند ثانیه تا چند سال، ماده و انرژی از هم تفکیک شدند. و تمام اجزاء گوناگون جهان امروز از دل این انفجار نخستین بیرون ریخته‌اند. هواداران این نظریه ادعا می‌کنند تمامی کهکشان‌ها، ستارگان و سیارات هنوز تحت تأثیر شتاب ناشی از انفجار، با سرعت زیادی از همدیگر دور می‌شوند و این مطلب بوسیله مشاهدات « ادوین هابل» (1919م) تأیید شد.

« استفن ویلیام هاولینگ » کیهان‌شناس معروف معاصر پس از تشریح انفجار اولیه و مراحل اولیه

آن تا تشکیل گاز های داغ و سوزان، این نظریه را به دانشمند روسی «ژرژ گاموف» نسبت می دهد.¹

ب: نظریه حالت پایدار:

در سال 1940م این نظریه توسط فرد هویل، اختر فیزیک دان انگلیسی پیشنهاد شد. خلاصه این نظریه این است که جهان نه تنها از نظر فضایی یکنواخت است (اصل کیهان شناختی) بلکه در طول زمان تغییر ناپذیر نیز هست.

این نظریه به حادثه خاصی نیز انفجار بزرگ وابسته نیست. بر طبق این نظریه حالت انبساط جهان پذیرفته می شود اما معتقدند که به تدریج ماده جدیدی در بین کهکشان های دور شونده، ظاهر می شود این ماده جدید به تدریج اتم های هیدروژن را می سازد و آنها به نوبه خود ستارگان جدید را شکل می دهد.

ج: جهان پلازما:

تعداد کمی از اخترشناسان خلقت جهان را با مدل «هانس آلفون» دانشمند سوئدی می بینند. خلاصه این نظریه آن است که 99% جهان قابل مشاهده (عمدتا ستارگان) از پلازما ساخته شده است. پلازما گاز یونیده ای است که بارهای الکتریکی آن از هم جدا شده اند. پلازما، گاهی حالت چهارم ماده خوانده می شود. صاحبان این نظریه معتقد هستند که انفجار بزرگ هیچگاه رخ نداده و جهان آکنده است از جریانهای الکتریکی غول آسا و میدانهای عظیم مغناطیسی. از این دیدگاه جهان ازلی است و به وسیله نیروی بر قاطیس اداره می شود. بنابراین جهان آغازی معین و انجامی قابل پیش بینی ندارد و کهکشانها حدود 100 بیلیون سال پیش شکل گرفته اند.

د: جهان انفجار های کوچک (کهبانگ):

گروهی دیگر از اخترشناسان نظریه حالت پایدار دیگری را که بارصدهای اختر شناسی انطباق خوبی دارد پیشنهاد می کنند. بر طبق این نظریه جهان بدون آغاز و انجام است. ماده بطور پیوسته در خلال انفجارهای کوچک (کهبانگها) و احتمالا با همکاری اختروشهای اسرار آمیز خلق می شود. در این نظریه جدید جهان بتدریج انبساط می باید و کهکشانها شکل می گیرند.²

نظریات علماء و مفسرین:

قرآن کریم نیز پدیده عظیم خلقت توجه فراوان نموده در آیات متعددی از آن یاد کرده است. و حتی

1. و می نویسد: «با گذشت زمان، گازهای نیدروژن و هلیوم موجود در کهکشان به پاره های ابر مانند تقسیم می شدند که تحت اثر گرانش خود در هم فرو می نشستند... سپس در اثر درجه حرارت بالا و اکثش های هسته ای شروع شد. و ستارگانی مانند خورشید ما تشکیل شد. خورشید ستاره نسل دوم یا سومی است که حدود پنج هزار میلیون سال قبل از ابر متشکله از گاز چرخانی که محتوی سوپر نووهای پیشین بوده است بوجود آمده است...» استفن ویلیام هاوکینگ، تاریخچه زمان، ترجمه داد فرما، ص 145-149، سازمان انتشارات کیهان، 1372ش.

2. ر. ک. : ری ویلار و یدگران، کیهان و راه کهکشان، ترجمه سید محمد امین محمدی، ص 34-50

بعضی صاحب نظران خواسته اند با انطباق آیات قرآن با برخی از این نظریات علمی، اعجاز علمی قرآن را اثبات کنند که این مطالب قابل نقد و بررسی است.

مفسران و صاحب نظران در این مورد به این آیات توجه کرده اند:

«آیا کافران ندانسته‌اند که آسمان‌ها و زمین به هم بسته و پیوسته بودند و ما آن دو را شکافته و از هم

باز کردیم و هر چیز زنده‌ای را از آب آفریدیم؟ پس آیا ایمان نمی‌آورند.»¹

در آیه دیگر می‌فرماید:

«آن گاه آهنگ آفرینش آسمان کرد، در حالی که به‌صورت دود بود»²

فتق بمعنای جدا سازی دو چیز بهم متصل است و این ضد رتق است.³

الف: بر اینکه روزی همه این موجودات منفصل و جدای از هم منضم و متصل بهم بودند یعنی یک موجود بوده که دیگر امتیازی میانه زمین و آسمان نبوده یک موجود رتق و متصل الاجزاء بوده و بعدا خدای تعالی آن را فتق کرده و این نظریه را علم امروز تایید می‌کند. این معنا در صورتی درست است که مقصود از رتق آسمانها و زمین یکی بودن همه و نبودن امتیاز میان ابعاض و اجزاء آن باشد که قهرا مراد به فتق هم جدا سازی و متمایز کردن ابعاض آن خواهد بود.

و اما اگر مراد به رتق آنها این باشد که زمین از آسمان و آسمان از زمین جدا نبود تا چیزی از آسمان به زمین فرود آید و یا چیزی از زمین بیرون شود و مراد به فتق آن مقابل این معنا باشد آن وقت معنای آیه شریفه این می‌شود: که آسمان رتق بود یعنی بارانی از آن به زمین نمی‌بارید پس ما آسمان را فتق کردیم و باران بارید. در این صورت دیگر آیه شریفه با آن معنایی که علم امروز (big bang) اثباتش می‌کند ارتباطی ندارد. و ای بسا جمله « و جعلنا من الماء کل شیء حی » که بعد از آیه مورد بحث قرار دارد، این معنای دوم را تایید می‌کند، چیزی که هست در این صورت برهان آیه شریفه مختص مسأله باریدن آسمان و روییدن زمین می‌شود و نظری به سایر حوادث ندارد، بخلاف معنای اول که برهان آیه بر آن معنا شامل همه حوادث می‌شود.

علامه قبل از تفسیر این بحث محدودیت عمر و علم انسان را بیان می‌کند و می‌فرماید که:

اجرام فلکی و زمین که ما بر روی آنیم هر چند که عمر ناچیز ما اجازه نمی‌دهد تمام حوادث جزئی را که در آن صورت می‌گیرد ببینیم، و بدو خلقت زمین و نابود شدنش را شاهد باشیم، لکن اینقدر می‌دانیم که زمین از ماده تکون یافته و تمامی احکام ماده در آن جریان دارد و زمین از احکام ماده مستثناء نیست.

علامه طباطبایی در ذیل آیه 11 سوره فصلت می‌فرماید:

خدای متعال متوجه آسمان شد (منظور از توجه به آسمان خلق کردن آن است) در حالی که چیزی بود که خدا نامش را دود گذاشت. مقصود از آن ماده ای بود که خدا به صورت آسمانش در آورد و آن را

1. «أَوَلَمْ يَرِ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ كَانَتَا رَتْقًا فَفَتَقْنَاهُمَا وَجَعَلْنَا مِنَ الْمَاءِ كُلَّ شَيْءٍ حَيٍّ أَفَلَا

يُؤْمِنُونَ» سوره انبیاء آیه 30

2. « ثُمَّ اسْتَوَى إِلَى السَّمَاءِ وَ هِيَ دُخَانٌ... » سوره فصلت آیه 11

3. راغب اصفهانی، مفردات، ماده رتق، فتق

هفت آسمان کرد بعد از آن که از هم متمایز نبودند و همه یکی بودند و به همین مناسبت در آیه مورد بحث آن را مفرد آورد و فرمود «ثُمَّ اسْتَوَىٰ إِلَى السَّمَاءِ» و فرمود «إِلَى السَّمَوَاتِ».

ب: «جمله (هی دخان- آسمانها در آغاز به صورت دود بود) نشان می دهد که آغاز آفرینش آسمانها از توده گازهای گسترده و عظیمی بوده است و این با آخرین تحقیقات علمی در مورد آغاز آفرینش کاملاً هماهنگ است. هم اکنون نیز بسیاری از ستارگان آسمان به صورت توده فشرده ای از گازها و دخان هستند»¹.

ج: منظور از به هم پیوستگی آسمان این است که در آغاز بارانی نمی بارید و مقصود از به هم پیوستگی زمین آن است که در آن زمانی گیاهی نمی روید اما خدا این دو را گشود و از آسمان باران نازل کرد و از زمین انواع گیاهان را روید. روایات متعددی از اهل بیت (ع) اشاره به همین معنا دارد².

د: استاد آیه الله معرفت بحث مفصلی در مورد آیه 30 سوره انبیاء دارند و معنای "عدم بارش باران" را مخالف تعبیر آیه و تحقیق می داند و روایاتی را که در این زمینه حکایت شده ضعیف دانسته اند و اما معنای "پیدایش انواع و اقسام موجودات از یک چیز بهم چسبیده" را از قتاده، سعید بن جبیر، عکرمه از ابن عباس، فخر رازی³ نقل می کند و آن را نظر معروف در عصر قدیم و جدید می داند.

سپس ایشان مطالبی علمی در مورد پیدایش جهان از لاپلاس و دیگران نقل می کند و نتیجه می گیرد که هدف قرآن بیان مطالب علمی نبوده است اما اشاراتی به فتق آسمانها داشته است ولی حقیقت آن برای ما روشن نیست هر چند که نظریه های علمی هم با آن موافق است. اما ما به تطبیق این نظریات با قرآن نمی پردازیم.⁴

د: یکی از صاحب نظران تحت عنوان پیدایش نخستین جهان با مطرح کردن آیه 11 سوره فصلت مطالبی را از دانشمندان مختلف در مورد انفجار اولیه نقل می کند و سپس از قول «ادوارد لوترکیل» می نویسد: «علم نه تنها حدوث عالم را ثبات می کند بلکه روشن می سازد که دنیا از حالت گازی در یک (لحظه معینی) در نتیجه یک انفجار بزرگ بوجود آمده است و این لحظه تقریباً پنج بیلیون سال پیش بوده و هنوز هم در حال توسعه است».⁵

ه: دکتر موریس بوکای⁶ با طرح آیات (سوره فصلت/11 و انبیاء/30) بحث «روش اساسی ایجاد جهان در نظر قرآن» را مطرح می کند و می گوید: قرآن وجود توده ای گاز با بخشچه های زیر را تایید می

1. مکارم شیرازی، تفسیر نمونه، ج 20، ص 228

2. تفسیر صافی، ج 3، ص 34

3. فخر رازی، تفسیر کبیر، ج 22، ص 16

4. ر. ک: التمهید فی علوم القرآن، ج 6، ص 129-139

5. مهندس جعفر رضای فر، قرآن و آخرین پدیده های علمی (اعجاز های علمی قرآن) انتشارات فوزان، 1275 ش.

6. دکتر موریس بوکای باستان شناس و پزشک فرانسوی است که بعد از تحقیقات جسد فرعون مسلمان شده است. در سال 1981 میلادی از مصر تقاضا شد تا جسد مومیایی شده فرعون برای برخی آزمایشها و تحقیقات به فرانسه انتقال شود. با استقبال رئیس دولت فرانسه و وزیرایش جسد مومیایی شده فرعون به فرانسه منتقل شد. رئیس گروه محققین پروفیسور موریس بوکای بوده که بعد از تحقیقات معلومات جدیدی اعلان کردند که برای علمای باستانشناس مطلب جدیدی بود. بعد از متوجه شدن موریس بوکای از طرف یک فرد مسلمان که این نقطه جدید را در

کند و یک روند جدایی (فتق) ماده ای ابتدایی یگانه ای که عناصر آ» نخست به هم ملصق (رتق) بودند را تذکر می دهد.

سپس به نظریه تکوین عالم در دانش نو می پردازد که: « جهان از جزم گازی با دوران کند تشکیل شد». آن گاه می نویسد:

«دانش به ما می آموزد چنانچه به عنوان مثال (و تنها مثال) تکوین خورشید و محصول فرعی آن یعنی زمین را در نظم گیریم، جریان امر توسط تراکم سحابی نخستین تفکیک آن رخ داده است. این دقیقاً همان است که قرآن به طریق کاملاً صریح با ذکر ماجراهایی که «دود» آسمانی ابتدا یک نوع الصاق سپس یک نوع انفکاک را به وجود آورده بیان نموده است»¹ در ادامه می گویند:

بین تصدیق وجود این "دود" که قرآن از آن برای نشان دادن حالت (بیشتر گازی) ماده تشکیل دهنده جهان در مرحله ابتدایی آن سخن می گوید و مفهوم سحابی نخستین بر حسب دانش نو، ارتباط بارز برقرار است. نتیجه مورس بوکای این است که:

بنابراین اگر تمام مسایل مطروح در قصص قرآنی تا امروز به نحو کامل به وسیله داده های علمی تایید نشده اند باری کمترین تضادی هم بین داده های قرآنی راجع به آفرینش و معارف جدید وجود ندارد. این امر تنها در مورد وحی قرآنی در خور تذکر بود... در حالی که متن عهد عتیق که امروزه در دست داریم در مورد رویدادهای مزبور توضیحاتی داده که از نقطه نظر علمی قابل قبول نیست.²

نتیجه:

از نظر علامه طباطبایی و برخی مفسرین دیگر چون حقایق قرآنی را نمیتوان تا قطعی نگردد، با حدس فرضیات علمی را محدود کرد. بخاطر همین ایشان بین این آیات با نظریه انفجار بزرگ تطبیق قطعی نکرده است. برخی دیگر از صاحب نظران و مفسرین (از جمله فخر رازی، مکارم شیرازی و دیگران) آیات مذکور را با آخرین تحقیقات علمی در مورد آغاز آفرینش کاملاً هماهنگ می دانند. دکتر مورس بوکای در این مسأله با استفاده از عبارتهای مختلف منجمله "این دقیقاً همان است که" (در بالا ذکر شد) و همچنین با عبارت "عدم هیچ تضادی بین قصص قرآنی و داده های علمی" تطبیق قطعی می کنند.

روش و نظریه علامه طباطبایی به حقیقت نزدیکتر از دیگران است. چون قرآن جاودانی است ولی نظریه علمی تغییرپذیر است. در صورت تطبیق قطعی قرآن نیز با تغییر نظریه علمی لازم می گردد تغییر شود.

علاوه بر این، علامه طباطبایی با اختر شناسان من جمله دکتر مورس بوکای آنگونه که من می بینم، در بینشان فرق دارد. علامه از قرآن وارد این بحث می شود و به همین علت در گفتارشان احتیاط کرده

قرآن کریم قرنهای پیش در سوره یونس آیه 92 خدای متعال فرموده است، مسلمان شد. بعد ایشان اکثر گروه علمی مسلمان شدند.

¹ مورس بوکای، مقایسه ای میان تورات، انجیل، قرآن و علم، ترجمه مهندس ذبیح الله دبیر، ص 189-201

² همان، ص 201

تا از مسلمات نباشد تطبیق قطعی نکرده. ولی مورس بوکای از طرف علم وارد این بحث شده و بعد با آیات قرآنی تطبیق کرده و در نتیجه تطبیق قطعی ابراز کرده اند.

در نهایت در جای خودش حادث بودن این جهان ثابت است ولی کیفیت چگونگی پیدایش این جهان اقوال مختلفی گفته شده است امروزه نظریه علمی انفجار بزرگ با آیات قرآنی مربوطه تضادی وجود ندارد.

فهرست منابع

- قرآن الکریم
نهج البلاغه
1. بوکای، مورس، مقایسه ای میان تورات، انجیل، قرآن و علم، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، تهران، چاپ دوازدهم، 1386 ش
  2. رازی، فخر الدین، التفسیر الکیبر، دار الکتب العمليه، بیروت، 1411 ق.
  3. راغب اصفهانی، ابو القاسم حسین ابن محمد، المفردات فی غریب القرآن، المکتب الرضویه، تهران، 1332 ش
  4. رضایی فر، جعفر، قرآن و آخرین پدیده های علمی، انتشارات فوزان، 1375 ش
  5. طباطبایی، محمد حسین، المیزان فی التفسیر القرآن، دارالکتب الاسلامیه، تهران، چاپ دوم، بی تا
  6. کلینی، محمد ابن یعقوب، اصول کافی، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، چهار جلد، 1361 ش.
  7. معرفت، محمد هادی، التمهید فی علوم القرآن، مؤسسه النشر الاسلامی، قم، 1417 ق.
  8. مکارم شیرازی، ناصر، تفسیر نمونه، دارالکتب الاسلامیه، تهران، چاپ 26، 1373 ش
  9. ویلیام هاوکینگ، استفن، تاریخچه زمان، ترجمه داد فرمازهره دادفرما، چاپ دوم، سازمان انتشارات کیهان، 1372 ش.
  10. ویلارد، ری (و دیگران)، کیهان و راه کهکشان، ترجمه سید محمد امین احمدی، مؤسسه کتاب همراه، تهران، 1374 ش.

Əli Bağirov

Dünyanın yaranması və Quran ayələri ilə Böyük Partlayış nəzəriyyəsinin müqayisəsi (xülasə)

Təbiət aləminin yaradılışı həmişə insan düşüncəsini və alimlərin diqqətini özünə cəlb etmişdir. Maddi aləmin yaranışı haqqında bu günə qədər müxtəlif elmi nəzəriyyələr söylənmiş və “Böyük Partlayış” (Big Bang) nəzəriyyəsi astronomiya və təbiət alimləri arasında ən yaxşı nəzəriyyə kimi qəbul olunmuşdur. Big Bang nəzəriyyəsinə əsasən dünyada mövcud olan materiya və enerji təqribən 20 milyard il bundan öncə kiçik bir nöqtədə sıxılmış formada idi. Bütün qalaktikalar, ulduzlar və planetlər bu partlayışın nəticəsindən yaranmışdır.

Qurani-Kərimdə də yaradılış haqqında xüsusi işarələr olunub və müxtəlif ayələrdə insanı bu barədə düşünməyə dəvət edir. Qurani-Kərimin möcüzəvi elmi ayələrdən birisi dünyanın ilkin formasının necəliyini (yer və göyün bitişiy və biri birindən ayrı olmaması) bəyan etməsidir. Lakin əsrlər sonra astronom alimləri həmin elmi nəzəriyyəni kəşf etmişdirlər.

Məqalədə təbiət aləminin yaradılışı haqqında olan Quran ayələri ilə elmi nəzəriyyə müqayisə edilib araşdırılır. Hazırkı zamanda "Böyük Partlayış" elmi nəzəriyyəsi Quran ayələri ilə ziddiyət təşkil etmir.

Sonda belə nəticə əldə edirik ki, Quran ayələri bir mənalı şəkildə mənasına stat olmadığı təqdirdə onları elmi fərziyyələrlə məhdudlaşdırmaq olmaz. Odurki adı keçən ayələr müasir elmi nəzəriyyəni dəstəkləyir deyə iddia etməklə müasir elmi nəzəriyyələri bu ayələrə qəti şəkildə tətbiq etmək olmaz. Buna baxmayaraq bəzi alim və təfsirçilər qəti şəkildə tətbiq eləyib və qeyd ediblərki bu iki ayə (ənbiya 30 və füs-silat 11) 13 əsr əvvəl elmi nəzəriyyə (big bang) kəşf olunmamışdan öncə bəyan olunmuşdur.

Açar sözlər: Quran və elm, böyük partlayış, təbiət aləmi, yaradılış, müqayisə

Ali Baghirov

***The creation of world and the comparison of Quranic verses with
Big Bang theory***
(abstract)

The phenomenon of natural world is one of the main concerns of human life and it has traced the attention of scientists. About the starting of world, several scientific theories have been put forward. The theory of Big Bang has is most accepted theory by cosmologists. According to this theory, all existing matters and energies in the world have been compacted in a point about 20 billions ago. All galaxies, stars and planets have come out from this primary explosion.

The holy Quran has paid attention much more on the very big phenomenon of creation and several Verses have reminded this point as they called to contemplate on the creation of heaven and earth. One of the sings of scientific miracle of Quran is its illustration of how the world has is created (integration of earth and heaven) which is proved by cosmologists after centuries.

Nowadays the scientific theory of Big Bang has no contradiction with Quranic Verses. In this article, we have compared few Quranic Verses with the scientific contents of cosmology an physical world about the creation of world and we have analyzed this point.

At last, we conclude that since the realities of Quran is not proved, we can say with scientific suppositions. So, we can not compare between theses Verses and scientific theory with certainty that these two are same. Though some scholars and inter-

preters have convinced and claimed that two Verses of Quran (Anbia:30 & Fussilat 11) have informed 13 centuries ago of what is called now “Big bang” theory which proved the miracle of Quran once again.

Keywords: *Quran and Science, Big Bang, World of Nature, Phenomenon, Conformation.*

Али Багиров

**Сотворение мира и сравнение теории Большого Взрыва
с аятами Корана
(резюме)**

Созидание естественного мира всегда привлекало внимание людей и ученых. Были высказаны различные научные теории о создании мира материала, и теория <<Великого Взрыв>> была принята как лучшая теория среди астрономов и естествоиспытателей. Около 20 миллиардов лет назад, в несколько сокращенной форме. Все галактики, звезды и планеты являются результатом этого взрыва.

Коран также имеет определенные признаки о создании и предлагает людям подумать об этом в разных аятах. В одном из мистических аятов Корана говорится и указывается на то как выглядела прежняя вселенная. Этот материал был обнаружен новой космологией спустя многие века.

В статье рассматривается научная теория со аятах Корана о создании природного мира. Научная теория Большого Взрыва не противоречит аятам Корана.

В конце я прихожу к мнению что факты корана не могут быть преодолены гипотезой научных гипотез. В современной теории взрыва невозможно сделать окончательный подход и убедиться, что упомянутые выше аяты являются той же научной теорией. Хотя некоторые ученые и толкователи сделали определенные заверения в том, что два аята из Корана является той же научной теорией, которая была предсказана Кораном до открытия этой теории 13 веков назад.

Ключевые слова: *Коран и наука– большой взрыв– природный мир-созидание– сравнение.*

Məqalə redaksiya daxil olmuşdur: 01.09.2018.

Təkrar işləməyə göndərilmişdir: 12.09.2018

Çapa qəbul edilmişdir: 15.11.2018